

KOIVISTON viesti

Nro 9 Syyskuu 2012

Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien

Takas Koivistol?

Seppo Mannonen

Osa 4

Isä ja Äiti lukkiit kirjeitä Koivistolt, Mei kotikylästä Kiurlahelt. Nää ol mei lähi naapuriselt, hyö olliit muuttaneet sinne jo 1942 loppukesästä.

Hyö kertoit kirjees, et mei talo ol iha ehjä, mut sauna ol vähä vaurioint. Toivoot kovast et tulkaa työkii tänne. Sitä sit puitii kovast. Vast seuraava loman yhteyves, hyö päättiit et kyl myö palataa kiurlahel. No sinne pitäs männä heti ku jäät lähtöö siis vapu tienoil. Äitil ol tärkeetä et viiä eläimet heti. Hää halus et pitä viiä lehmä pari kanna ja kukko.

Äiti halus viel et pitäähä mei olla pari lammastakkii. Nythä tää mei elämä elimäel jotekii muuttu. Äiti mietti mitä sinne vois viiä. Kujalas mei muutost käytii juttelemas, hyö olliit valmmita myymään lehmän. Mut heijä lehmät ol sarvipäisii, äiti halus nupopään, sellane löyty samalt kyläl. Sitä hää kävi lypsämäs pari kertaa ja hyväksy sen. Kirjeitä kulki koivistol.

Kevään lähetyes alko matkakuume miulkii nousemaa. Miulle ol epäselvää, miks meijä pittää taas muuttaa. Sit äiti selvitti miul ”myöhä ollaa tääl vaa evakos, mei talot maat ja veet ovat siel Koivistol. Mist ryssä meijät ajo pois. Nyt ne on vallattu takasi ja ne kaik on meijä”. Olha noist haastettu illat pitkät, mut miul ol jotekii epäselvää miks myö lähetää, ja moni muu evakko ei lähe. Tosiasias mie olin jo kiintynt tähä mökkii ja kavereihi etten ois halun lähtee. Matkasuunitelma muutetti nii et myö äiti kans lähetää vapu tienoil ja isä tulloo härkävaunus elukkoii kans vähä myöhemmi. Siin ol sekkii et elukoil ei oikee olt ruokaa siel kiurlahel enneku pelto alkaa vihertää.

Isä tul lomal ja teki pajuoksis kopan mis kulettaa kanat, sitä mie ihailin ni äiti kiusottel issää ”kyllähä kanakonsta ossaa kankorit tehä”. Isähä ol saant tuon lempinimen jo nuoreen, ku hää ol ruvent tekemää bisnestä kanoil Uuraan salmes. Hää nimittäi tajus että muslimi miehistöt laivois maksoit eläväst kanast puolta enemmänä ku teurastetust.

Nii hää soutel Uuraa salmes, vene kokka täys noita pajukorrii, jois kanat kotkottelliit, no ku hää tyynen iltaan tul saaren takkaa ja kanat pittiin ääntä, ni väki nauruskel, sielthä tulloo Kana Konsta. Siint nimi jäi ihmiste mielee, hää itse pit sitä haukkumanimeenä. Mut ku kiurlahel melke kaikil ol sama sukunimi, siis Heino. Nii

kaikil ol joku lisänimi kute Riko Saska, Mari Konsta ja Härkälä Juuso. No laivakaupal hää ol perhettään elättänt kymmeniä vuosii.

Sit myö äiti kans lähettiit nyytien ja pahvilaatikoija kans junnaa. Matkast en oikee muista mittää, nukuin anakkiä täysis junnis No Kiurlahe ranttaa ku tulti pienel muuttorivenneel, sit mie katselin jo tarkemmi ympärillei. Veneest näin hikkarantoi, ja ajattelin tuol on hyvät leikkipaikat, lahepohjas ol viell jäitä näkyvis.

Sit raahaatti tavarat rantaa, osa tavarois jätetti rantaa. Äiti tokas ”tääl ei varkaita oo” Nii myö kiireesrt mäntii äitin kotipihal, äiti istu kavokannel, itku silmäs sano

kii pit välill. Rannoil ol miinot ja äiti säikähti niist kovast. Emelil ol lehmä ja sianporsaast hyö haastoit. Isä ol vissii luvant tuuva porsaan, jos sellasen saap jostaa ostettuu.

Nii män ensimmäine ilta Kiurlahel. Nukmaa jäätti Eemeli luoks. Mie sain nukkuu sänkys, mut äiti joutu nukkumaa lattial, jos ol kuitteki kunno olkipatja. Nii myö nukuttii onnelisina kotikyläs Koivistol.

Aamul Kerttu sai tehtäväkseen männä soukkaa, siis naapurikyllään, johol ol matkaa viis kilometrii, ja siel ol Syväsalme vartioasema, jos ol muutama sotilas. Sielt tul vanhemp sotilaspukunen mies, hää komens meijät ettäämmäks, ”jos siel räjähtää pommii ni että työ saa kippeetä”. Sit hää mäni ikkunasta sissää mei talloo, ja ol siel pitkä aikaa. Myö istutti Eemeli luon. Sit sotilas tul kertomaa, ”ei siel mittää pommii löytynt ja hää teki tulet hella ja uunii, ja hää tulloo viel huomen ja tekköö kun-

armeijan käytössä.

Seuraavaks päiväks ol pyyvety naapurii siivous talkoisii. Nii siel hääri seuraavan päivän lauma naisii. Tuva kalusteet kannettii pihal, Rannast haettii ämpäril hiekkaa. Sen avul hankattii pöytä ja penkit päältä ja alta, kaik ryssä paskat pois. Mummoil ol kuolt Längelmäel, jossa hää ol evakos äitini ja miun kans. Äitil ol tieto et kellarii ol piilotettu astioita ja muuta taloustavaroita. Äiti nost kellarii luukun ylös ja män kellarii. Sielt hää huutel ”tääl on astioita mut kaik näytää rikotuult”. Naiset antoit hanel ämpäriin ja kehottii häntä siivoomaa senkii: Pari ämpäriillist nous pelkkii posliini pallasii, mut sit alko löyty myö ehjii astiot, lautsii ja muita. Mummon parhaat kahvikupit löyty ehjänä, jost äiti ol onnellinen.

Viel ol yks paikka jonka äiti näytti miul. Kamari puolle, siel

”tää on meijä kotpiha” Mie katselin ympärillein ja ajattelin et ei tää nii hyvält näytä mitä äiti miu kerto.

Talo ol tummaa hirttä ja ikunapielet olliit valkoset. Oven yli ol lyöty tukeva ruskea lauta jos ol iso paperilappu. Taloa ei ole tarkastettu, ei saa mennä sisälle. No myö haettii loput tavarat rannast.

Sit myö mäntii naapurii, oisko olt Heino Eemelille, jonka talo oli iha meijä vieres selkärannan puoleel. Hei talo ol siistiist maalattu vaalee vhräks. Siel meitä halattii. Eemelin vaimon nimmee en muista mut häne viistoisvuotias tyttöre nimi ol Kerttu. Heijä nimiään en oo löytänt sukukirjast. Siel myö istuttii ja haastettii. Kaikist kyläisist, välil itkettii. Jottai hauskaaki hyö keksiit ku naurua-

non tulet niuhi ja ku ne on palaneet, nii sitt saatte männä talloo”.

Seuraavan päivän meil koitti taas ilonen hetki ku illasuus mäntii katsomaa mei kottii. Nii myö mäntii sissää, porstuva oli valosa, nurkas pien komero. Tupa oli iso vähä hämäämpi, vaik siin ol ikkunat kahel sivul. Selkärannal päi oleva ikkunaes ol iso tukeva pöytä, penkit kahe puole. Tuvas ol iso kaappi ja pari penkkii. Latial ol olkipatjanresuja ja muutakii ryssä rommuu. Kamari puol ol tyhjennetty kaikista mei tavaroist, siel ol vain jottai ryssä jättämii lumpui ja roskii.

Tää talo ol vuonna -39 äitiinäntin, siis mummoni kotitalo. Äiti ja Isä asuit Uuraassa, jossa heillä oli oma talo joka oli minu syntymäkotini, mutta se oli nyt

ol salanen kätkö. Pien hirrepala muuri vierest lähti irti. Siel ol nahkapussi jonka äiti avas, mut se ol tyhjä, äiti kaipas mummo kultast kaulaketjuu, sen mummo ol vissii ottant mukkaa ja hävittänt. Venäläiset eivät ollee sitä avanneet, ku se ol vaikee laittaa kiin. Äiti paasas miul ”täst ei saa kertoo kelekkaa”. Talvunuotal hyö elliit, talvel tul nuotas rahha ni se piilotetti tuoho hirre al, ja ne piti riittää jouluu ast.

Seuraava päivä män viel siivotes, kolmanteen päivän kannettii tavarat sissää. Laitettiin sänky kunto, nii illal tulti nukkumaa ommaa kottii. Äiti piti pitkän iltarukouksen, otti miut kainaloons ja ol onnellinen. Myö oltii koton.

Viesti on luettavissa myös netissä.

www.koivistolaiset.net

Riikka Salokannel
Päätoimittaja

Sosiaalisia innovaatioita

Olin leijonanluolassa arvioimassa sosiaalisia innovaatioita. Ammattikorkeakoulun hoiva-alan opiskelijat olivat lukukauden alussa ideoimassa ja kehittämässä elämää helpottavia sosiaalisia palveluita ja tuotteita. Leijonanluolassa he esittelivät ryhmätöidensä tuloksia: jokalauantaisen terveystorin, asunnottomien kerhotoimintaa, opiskelijoiden kuntosalin, hiihdon MM-kisat, joita olisi helppoa seurata paikan päällä pyörätuolistakin...

He pohtivat, millaisia elämää helpottavien apuvälineiden pitäisi olla ja mistä niitä löytää. Samaan aikaan toisaalla pohdittiin myös, millaisia olisivat vanhusten palvelutalojen kalusteet ja sisutukset. Millaista olisi hyvä kalustemuotoilu, joka ei invalidisoisi ja kategorisoisi vanhenevaa ja esteellistyvää käyttäjänsä kakkosluokan kansalaiseksi. Millainen sisutus tuottaisi elämäniloa arkeen ja samalla kuin huomaamattaan auttaisi nousemaan tuolista ylös. Mummo ja mummon jalatkin muistivat mieleen. Olisipa taannoin jostain löytynyt sellainen ”minnaparikka”, jolta olisi saanut juuri mummolle mieluisat, kauniisti muotoillut, mutta kampaajakoihin sopivat kengät. Sen sijaan mummoparka joutui tyytymään isoihin lotiskoihin, joita sitten koetti huovan alla piilotella, vaikka olisi ollut millainen juhlatilaisuus.

Koivisto-Seura ja Koiviston Viesti ovat aikanaan olleet myös sosiaalisia innovaatioita ja sittemmin sosiaalisia palvelutuotteita. Ainakin leijonanluolassa esitellyn muistelutikun perusteet kuulostivat kovin tutuilta ja olisivat sopineet oman toimintamme kuvaamiseen. Muistelutikku on uusi innovaatio, jossa vanhan ja miksei nuorekin elämään liittyviä tärkeitä asioita kirjataan ylös tietokoneen muistitikulle. Vanhustenhoidossa tunnustetaan, että juuri omaan elämään liittyvät käännekohtat ja tapahtumat ja niiden muisteleminen ovat mielenterveydelle tärkeitä ja muistisairastavien ihmisten hoidossa mielen tasapainoa ylläpitäviä. Eikö Koiviston Viesti ole juuri tällainen muistojen ja elämän tärkeiden hetkien tallennus ja jakamisväline ollut aina Koivunevan ensimmäisistä lehdykäisistä saakka? Eikö Koivisto-Seuran ja juhlien toiminta ole tällaista vuoro-vaikutteista, yhteisöllistä, sukupolvet ylittävää yhteisen kokemuksen jakamista?

Suorastaan liikutuin, kun nuoret opiskelijat esittivät miten he voisivat näitä muistelutikkua tehdä yhdessä vanhusten kanssa. Kuinka voisivat aloittaa omista isovanhemmistaan ja isosovanhemmistaan. Kuinka hoiva-alan opiskelijat ehtisivät kuunnella ja tallettaa sellaisenkin mummon tarinan, jolla ei omia lapsenlapsia ole tätä tekemään. Ja kuinka heitä harmitti, kun ymmärsivät, että monen oman isopapan kohdalla tämä on jo liian myöhäistä. Onneksi Annikin kanssa ehdimme tehdä oman muistojen tikkumme, Annikin valssin.

Hartaast'

Kesä tul ja män!

Näin nopeasti tullutta ja mennyttä kesää ei oltukaan ennen. Johtuiko se kylmästä, sateesta vai yksinkertaisesti vain korkeasta iästä. Nuorilla oli varmaan pitempi kesä. Moittia ei tätäkään kesää voi, sillä marjasato oli hyvä ja kukat kukkivat entistä kauniimmin. Jos moittia haluaa, niin itikat kyllä purivat täällä etelässä kipeästi ja paljon niitä oli. Vielä nytkin on mustikanlehden kokoisia ja värisiä vihreitä metsälutikoita puutarhan puissa ja pensaissa. Niitä ei nuoruudessa nähnytäkään. Metsässä oli vain ruskeita ja pahanhajuisia. Sama haju näissä vihreissäkin on. Niitä löytyy sisältäkin kun tuo marjoja tai vihanneksia.

Kesällä ihminen on paljon terveempi kuin syksyn pimeässä ja talven pakkasessa. Mikään ei vaivaa ennen yötä, kun puuhastelee puutarhassa tai metsässä. Aika kuluu sukkelaan ja yöllä sitten taas tervehditään vaivoja ja kipuja. Sadetta täytyy välillä juosta karkuun ja odotella, jos aurinko taas kuivattaisi nurmea sen verran, että pääsee rikkaruohoja kiskomaan ja kasvimaata harventamaan. Huokailee Taivaan Isälle, että jospa vielä ensi kesänä jaksaisi kaikkea tätä ihanaa!

Tämä syyskuu on vielä kuulasta ja ihanaa aikaa. Puut ovat niin kaunista katseltavaa väriloistossaan. Monta maisemaa haluaisi maalata kankaalle – jos osaisi. Onneksi on digi-kameroita, joihin mahtuu tuhansia kuvia.

Toisaalta se kaipaus kohti uutta kevättä alkaa hiljaa hipsutellen saapua aivojen ja sydämen uumeeniin. Kun samalla pimenevässä illassa lukee lehtiä maailman mustista tapahtumista ja saapuvasta lamasta, väräjäsi sielussa kuin haavan lehdet putoilisivat härmäiseen maahan. Kysymykset Jumalan suunnitelmista askarruttavat mieltä. Kuinka kauan Hän katsoo tätä turmeltua Tellusta. Kuinka kauan julmuudet ja sodat saavat riehua ennenkin Kaikkivaltias puuttuu asiaan. Entä tämä rakas, suurilla lunnailla lunastettu maamme jaksaa kantaa ihmisiä, jotka tappavat lapsia ja kokonaisia perheitä, maata, jossa viina villitsee ihmisiä ja tekee heistä raakalaisia. Kuinka kauan saavat tuhon kylväjät tehdä työtä nuorten ja yhä nuorempien joukossa.

Syksyllä on vaikeampi uskovaistenkin uskoa siihen, että kaiken takana on rakastavan Isämme hyvä suunnitelma, että kaikki lopulta kääntyy niiden parhaaksi, jotka luottavat Häneen. Keväällä se on ihan helppoa, mutta ei syksyllä, ei. Onneksi meillä

Tämä syyskuu on vielä kuulasta ja ihanaa aikaa.

on Jumalan Sana, joka ei nojaa tunteisiimme tai vuodenaikojen vaihteluihin. ”Vaikka maa ja taivas katoavat, Jumalan sana pysyy, iankaikkisesti”.

”Ei kallioni horju, se kestää iäti, vaikka maa ja taivas katoa, kaikkienensa. Mun henken siinä lepää; siinä elän kuolema, ja tuntui miltä tuntui turvallista.

Mä uskon kautta vasta sen saatoin ymmärtää, että rauhan syy on yksin Jeesuksessa. Niin rauhani on Kristus ja ainoa autuuden, mun ilon elämäni niin nyt kuin iäiten, siit kiitos kunnia Jumalalle. Amen” (Vanha Siionin Laulu)

Hyvää syksyä toivotellen Valma Luukka

Rakas tätimme ja isotätimme

**Rauha
REIVOLA**
os. Kyytsönen

s. 31.7.1921 Koivisto, Humaljoki
k. 5.8.2012 Hyvinkään sairaala

*Lauhat lempeät tuulet
Hänet mukaanne ottakaa
ja hellästi kantakaa sinne,
missä uupunut levätä saa.*

Kaipauksella muistaen
sisaren lapset perheineen
veljen lapset perheineen
sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa Mäntsälän kirkossa 17.8.
Lämmin kiitos osanotosta.

Johtokunna asjoi

Suomen Koivisto-Seuran ja koivistolaisten yhdistysten

Yhteistapaaminen

Tervetuloa kaikki koivistolaiset paikallis- ja kyläyhdistykset sekä sukuseurat ja idearikkaat yksityishenkilöt keskustelemaan koivistolaisista asioista. Käsittelemme muun muassa Koivisto-Seuran tulevien vuosien strategiaa ja jaamme yhdistysten hyväksi havaitsemia käytänteitä toistemme hyödyksi. Kerro muillekin ainakin yksi vinkki, jonka toteuttamisen yhdistyksesi on kokenut onnistuneeksi. Johtokunta puolestaan kuulee mielellään seuran toimintaan kohdistuvista odotuksista.

29.9.2012 klo 12.00 alkaen
Porvoon Vanhamoision seuratalolla,
osoite: Kaarenkyläntie 112.
Lounastarjoilu alkaa klo 11.00.

Riitta tekkee taas soppaa. Tehhääks pien kattilalline vai vielä lissä – sitä varte Riitta o toivont kovast, jot kaik kehtaisit ilmoittaa sihteeril mite monta murkinal o oikee tulos. Täs o siul numero 0440-501 806 / Virpi tai nykyaja vempaimil virpi.huhtanen@kolumbus.fi. Vaik viikkoo enne 24.9. mennen.

Tervetullo!

Johtokunta

Iloisen Annikin valssi

San. Riikka Salokannel
Säv. Katja Sutela

Intro: G D/G C/G D/G

G D/G C/G D/G

Rak- kai- ta ran- to- ja, tut- tu- ja tei- tä.

Am7 D7 G G

An- nik- ki as- kel- taa. Vaik'

Am7 D H7 Em

kai- her- taa miel- tä ja ken- gät kal- vaa,

A7 A7 D7 D7

An- nik- ki tans- sii vaan.

G D/G C/G G

Ties- sä on mut- ki- a, pe- lot- taa pol- ku,

Am7 D H7/D# Em

e- lä- mä ai- na ei mal- lil- leen mee.

C D/C G/H Am7

Sil- mi- en pil- ke näin va- lai- see mat- kaa:

G/D G/D D7 D7

An- nik- ki hy- my- lee.

Iloisen Annikin Valssi

Rakkaita rantoja, tuttuja teitä.
Annikki askeltaa.
Vaik' kaihertaa mieltä ja kengät kalvaa,
Annikki tanssii vaan.

Tiessä on mutkia, pelottaa polku,
elämä aina ei mallilleen mee.
Silmien pilke näin valaisee matkaa:
Annikki hymyilee.

Muistojen albumin sivut on harmaat
vuosia haalenneet.
Värit on mielessä maalattuina,
kirjotut kankaaseen.

Onneen ei tarvita kaikkea suurta,
ilo on pienistä paloista maan.
Annikin kanssa kun juhlia saamme,
valsimme silloin on kauneimmillaan.

– Puheenjohtajalt' itseltää –

Jos sie et tiijä, mihi sie oot mänös, sie et voi eksyy

Suomen Koivisto-seurassa on keskusteltu viimeksi kulu-
neen vuoden aikana strategiasta. Kyse ei ole mistään sen
kummallisemmasta kuin että pohditaan, miten polut
jatkuvat tästä eteenpäin ja mitä valintoja edessä odottaa.
Tähän avuksi on tapana maalata taivaanrantaan visio:
tällaiselta haluamme näyttää kymmenen tai kahden-
kymmenen vuoden kuluttua.

Seuran piirissä on monta tapaa toimia. Ne riippuvat
jäsenien aktiivisuudesta ja mielenkiinnosta. Tilaa on
löytynyt jokaiselle, joka haluaa panostaa oman mie-
lenkiintonsa kohteeseen. Ajan kuluessa ja sukupolvien
vaihtuessa toimintakin muuttuu. Jäsenkunnan odotuk-
set sitä kohtaan muuttuvat, ja niihin pitää etsiä ratkai-
suja.

Yhdistystoiminnassa on monia nyrkkisääntöjä. Jäsenistä
noin joka viides on valmis ottamaan itselleen luotta-
mustehtäviä. Eniten aikaa toimintaan on eläkeläisillä
ja vähiten nuorilla lapsiperheillä. Jäsenmaksua pidetään
korkeana mutta lehdestä ei haluta luopua. Järjestön
tarkoituksesta riippumatta sosiaalinen yhdessäolo on
tärkein toimintamuoto. Nämä pätevät myös koivisto-
laisten toiminnassa.

Myös harmillisempia yleispiirteitä löytyy. Henkilöke-
miat eivät aina toimi, ja mihin tahansa järjestykseen voi
kehkeytyä lihava riita ilman kunnon syytäkin. Toinen ta-
vallinen ongelma on, että uudet jäsenet haluavat uudis-
tuksia ja vanhat turvallisuutta, säilyttämistä entisellään,
ja ovet alkavat paukkua. Ja sitten ovat nämä kverulantit,
kyläpoliisit ja naapurintarkkailijat, joiden oikeustaju käy
ylikierroksilla ja kaikesta pitää urputtaa. Onneksi nämä
eivät ole päällimmäisinä karjalaisessa luonteenlaadussa.
Seuramme talous on kunnossa, mutta jäsenmäärä hupe-
nee nopeammin kuin uutta väkeä tulee mukaan. Aika
harva liittyy yhdistykseen pelkästään oma-aloitteisesti;
yleensä tarvitaan joku, joka nyhjäisee hihasta ja pyytää
mukaan. Tämä on niitä asioita, joista englanniksi on
sanaleikki, joka kääntyy kankeasti näin: Kuka Tahansa
pystyy hankkimaan jäseniä, Koko Joukko oli sitä mieltä,
että Jonkun Toisen pitää se tehdä, mutta lopulta toimi-
jaksi jäi Ei Kukaan.

Jokavuotinen syysseminaari on tätä kirjoitettaessa
edessä. Siellä on tarkoitus kuulla paikallisyhdistysten,
kyläseurojen ja sukuseurojen hyviä esimerkkejä tapah-
tumista ja toiminnoista, jotka ovat osoittautuneet me-
nestyksiksi. Täällä tapahtuu paljon sellaista, josta tois-
tenkin kannattaa ottaa mallia. Ei pidä kätkeä kynttilää
vakan alle, kynttilä sammuu tai vakka syttyy.

Jouni Särkijärvi

Suomen
Koivisto-Seura r.y.
Perustettu 1948

Toimii koivistolaisten yhdysseiteenä
- järjestää kotiseututilaisuuksia
- harjoittaa julkaisu- ja kulttuuritoimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liitty-
vää kokoamista ja tallentamista.

www.koivistolaiset.net

Puheenjohtaja, Jouni J. Särkijärvi
Kuurinniityntie 1, 02750 Espoo
puh. 040-561 4951
jouni.sarkijarvi@pp.inet.fi
Varapuheenjohtaja, Tuula Koppinen
Rauhalanpuisto 10 B 36, 02230 Espoo
puh. 050-516 5651
Sihteerit, Virpi Huhtanen,
Ahtaanmäki 1A2, 02280 Espoo.
puh. 0440-501 806
virpi.huhtanen@kolumbus.fi
varalla Risto Kaukiainen, Helsinki

Taloudenh. Karjalan Tilikeskus/Patrikainen
Ratakatu 47, 53100 Lappeenranta
puh. 05-5448850
Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Proomukatu 6 A 14, 15140 Lahti
puh. 040-564 9341
Taidetoimikunta, Leena Airaksinen pj.
Metsäpirtintie 10 A 1, 02130 Espoo
puh. 050-548 1601
Senioritoimikunta, Helge Teikari pj.
07190 Halkia
puh. 019-664 8112

Hallituksen muut jäsenet:
Raimo Kyytsönen, Mäntsälä
varalla Hannu Veijalainen, Lahti
Eero Ahtikari, Piikkiö. 050-525 5174
varalla Airi Saarinen, Turku
Tuomo Kokkala, Kotka. 050-589 4443
varalla seppo Rytökälä, Kotka
Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400-800 752
varalla Pertti Hämäläinen, Espoo
Riitta Nurmi, Porvoo. 041-455 8885
varalla Marja-Leena Montonen, Porvoo

Hanna Silfver, Piispanristi. 02-243 2940
varalla Tuula Agge, Parainen
Tuula Raukola, Kotka. 044-522 8098
varalla Mirja Haapanen, Hamina

Koivisto-säätiö:
Hallituksen pj. Sirpa Taskinen
puh. 040-5811 642
Säätiön asiamies Pertti Hoikkala
Vanha Veckjärventie 11, 06150 Porvoo
puh. 040-583 5397
koivisto-saatio@kolumbus.fi

Turun ja Ympäristön Koivistolaisten yhdistys toimii – tuu siekii mukkaa

Sukupolvenvaihdos menossa

Turun ja Ympäristön koivistolaisten toiminnassa on menossa sukupolvenvaihdos. Johtokunnassa on tapahtunut melkoinen muutos, Koivistolla syntyneistä on enää jäljellä vain puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, kaikki muut johtokunnan jäsenet ovat ei Koivistolla syntyneitä, koivistolaisten jälkeläisiä. Muutokseen on vaikuttanut sekä vanhojen aktiivien ikääntyminen, mutta myös jälkeläisten halu viedä koivistolaisuutta eteenpäin ja vastuunkantoa edellisen sukupolven jälkeen.

Toiminta Turun ja ympäristön koivistolaisilla ei ole dramaattisesti muuttunut, toiminta jatkuu hyväksi havaittuja peruslinjoja noudattaen. yhdistyksellä on edelleen ohjelmassa: vuosikokous, joulujuhla, Koiviston Juhlilla käynti, teemalaivaristeily keväällä ja syksyllä, kuukausitapaamiset, jaalamiesten, messityttöjen ja kä-

sityökerhon kokoukset ja muutama teemakokous vuodessa.

Meillä on Turussa Itäpellon tiellä Turun Karjalaisten toimitalon alakerrassa oma Kajuutta, jossa kokoonnumme haastelemaan joka kuukauden kolmas tiistai klo 17 muuten vaan tai jonkun koivistolaisuuteen liittyvän aiheen ympärille. Messitytöt kokoonnutuvat kuukauden ensimmäisenä maanantaina, tekevät retkiä, käsitöitä ja monenmoista mukavaa. Käsitökerholaiset tekivät tänä ja viime vuonna suuren urakan kun monta, monta nukkea sai ylleen Koiviston kansallispuvun ja jollakin tavalla koivistolaista käsityö- ja ruokaperinnettä vaalitaan edelleen sekä messityttöjen että käsityökerholaisien kanssa ja koitetaan tietoa jakaa jälkipolville. Jaalamiehet kokoonnutuvat lähes viikottain torstaisin laulamaan ja muistelemaan, miten ennen vanhaan harrastettiin

merenkulkua ja kalastusta. Heidän joukkoonsa sopii kuulemaan ja oppimaan mielenkiintoisia tarinoita vanhoista ajoista

Kajuuttaa on tänä vuonna remontoitu ja olemme saaneet uuden keittiön. Naisten kerho on sisustanut sitä viihtyisäksi monella tavalla ja Kirsti Laaksonen paukutellut poppanaliinat pöydille ja pehmusteet penkeille. Kajuuttaan on myös kerätty monenmoista Koiviston merenkulkuun liittyvää aineistoa ja kirjallisuutta. Kyllikki Orvasto on lahjoittanut sinne itse tekemänsä upean keraamisen Koiviston kirkon pienoismallin. Henry Mäkeläinen on kerännyt ja tallentanut jälkipolville jokaiseen esineeseen liittyvän tiedon. Jos satut liikkumaan kajuuttailtoina tai jonkun muun järjestämämme tapahtuman aikoihin Turun suunnalla niin poikkea katsomaan. Tervetuloa.

Alkuvuodesta meillä oli onnistunut 35 koivistolaisen perinnekalastuspäivä Paraisilla Matti Aggen kalastustilalla. Heinäkuussa vierailimme omalla bussilla 30 hengen voimin Koiviston Juhlilla, elokuussa kävimme isolla 30 hengen joukolla Seilin saarella. Mukavat ohjelmalliset illat järjestämme lokakuussa ja joulujuhla päätää mukavasti tämän vuoden, lauantaina 8.12.2012. Ensi keväälle on jo mietitty kiinnostavia aiheita ja kertojia kajuuttailtoihin. Tule mukaan ideoimaan toimintaa.

Tupsahda vain käymään kajuuttailtana tai kysy toiminnastamme puheenjohtajaltamme Matti Aggelta puh. 0405367701 mattiagge@gmail.com

100 jäsenen tavoite

Yhdistyksen jäsenmäärä on läpi vuosien ollut 100 jäsenen paik-

keilla. Tulevaisuudessa haasteena on pitää jäsenmäärä 100 jäsenen yläpuolella. Vanhimpia jäseniä poistuu keskuudestamme lähes vuosittain, joten ainoa keino saada jäsenmäärämme pysymään yli 100:n, on rekrytoida uusia jäseniä ei Koivistolla syntyneiden joukosta. Ongelmana on se, miten saada Koivistolla syntyneiden jälkeläiset kiinnittymään koivistolaisuuteen ja jäsenyyteemme. Tulevaisuudessa ei enää riitä se, että kerran kuukaudessa kokoonnutaan muistelemaan menneitä ja tehdään pari kertaa vuodessa risteily yhdessä Ruotsiin. Koivistolaisten jälkeläiset haluavat TIETOA koivistolaisuudesta ja elämästä menneinä aikoina, luentoja ja keskustelua, mitä koivistolaisuus oli ja on.

Hanna Silver
Hannu Seppinen

Lakoon lyöty vilja

*Rankkasade oli lyönyt viljan lakoon.
Kuin poikineen pappi Laokoon
oli korsi joutunut taipumaan
vahvemman tahtoon.*

*Rajumyrskyn laila
raivos' pienessä Suomessamme
sodan julma herra,
hävittäin tieltään
kodit, konnut, viljelmät maamme.*

*Kulki seurassaan
Tuonen sokea työmies raaka
nuorta elämää niittäen
välähtävine viikatteineen.*

*Pappi varoitti Troijaa
puuhevosesta, viekkaudesta.
Liian mieltynyt kansa
oli lahjasta kreikkalaisesta.*

*Suomi sotiaan muistaen
etsi EU:sta tukea, turvaa,
kohtalokkaasti unohtaen
toisten taustat tutkia tarkkaan.*

*Nyt käy Suomenmaa
kuni kahden rintaman sotaa.
"Troijan raha" houkuttaa -
moni vieraille myy jo maitaan.*

*Kallis Pohjolan maa
puoltaa etujaan edelleen koittaa
veloissaan vaikeroivia
etelän sirkkoja vastaan.*

Martti Piela

Laulava kone

Sillo ko myös Elimäel eletti,
ko koit ol pitänt Karjalaa jättää,
eikä pääl olt ees kunno vaattehii,
nii kiire ko tult ol pakkoo päässä,
ja ko tuvaskii ol talvel kylmä,
ni ministerii äit kirjotti,
et ompelkonnee hää tarvitsi,
et lapsillee hää vois vaatetta tehä.

Hää luppaa pyys saaha rahallaa
uuve Sinkeri itsellee kaupast ostaa.
(Siihe aikaa ko kaikest ol kova pula,
pit ompelukonnee ostooki olla lupa.)
Ko luvan sai, äit konnee hankki.
Ko talloo tuotii, sitä kaik ihastelliit.
Äit ko tallaa polkas jalallaa,
ni jopas rupes Sinkeri laulamaa!

Taas syntyy lapsil päälpantavaa.
Ei tarvint tyttö juossa ilma hametta,
ja housut sai poika vettä jalkaa.
Vanhast vaattehest taiko äiti uutta.
Ko kerra koitti se päivä aurinkoine,
et myökii palata saatii kottii entisee,
ni mie ja velipoika kummatkii
puettui oltii uusii mermiesassuihi.

Martti Piela

Mitä me olemme velkaa?

"Museissa Viipuri on vanha suomalainen kaupunki".

Näin otsikoi kohta 110-vuotias Viipurissa perustettu Karjala-lehti etusivullaan 23.8.12. Neuvosto-aikaan saimme ystävillemme idässä varsin usein kuulla väitteen: "Viipuri - vanha venäläinen kaupunki". Jonkin aikaa sitten muuan huomattava venäläinen totesi yskkantaan: "Viipuri - milloin venäläisessä, milloin ruotsalaisessa omistuksessa. Omistushan on vaihdellut." Katselin äskettäin Kotkan Wellamossa Suuren Pohjan sodan aikaan, Ison vihan kynnyksellä, Tukholmassa v. 1710 painettua Suomenlahden merikarttaa, missä Kannaksen ranta-alueetkin oli tarkasti nimettyinä. Kaikki nimet olivat joko ruotsin- tai suomenkielisiä. Jos katsoo nykyisiä venäläisiä Karjalan kannaksen alueen karttoja, pistää silmään useiden menetettyjen alueiden nimestössä pelkät suomenkieliset ja jotkut ruotsinkieliset nimet. 1970 vuoden aikana ei kaikkia nimiä ole ehditty vaihtaa venäläisiksi tai nimet on vain kirjoitettu kyrillisiin kirjaimiin. Vuosisatojen ajan Kannas on ollut suomalaisten, Suomen heimojen, asuttamaa. Ruotsalaista ja venäläistä seudut ovat olleet ja ovat vain miekalla alistettuina.

Viime sodissamme taistelleet isämme ja isoisämme, enomme

ja setämme ovat vain harvakseltaan kertoneet lapsillensa sotamuistojaan. Itse en kuullut kuin salaa oman isäni, Johannes Pielan, muistelevan sotakokemuksiaan. Silloinkin hän istui meillä kotona Porvoossa Onni-veljensä kanssa lasin ääressä. Nuorin sisareni kertoi kyllä kuulleen isän itsensä tarinoivan hänelle joitain sotien aikaisia muistojaan.

Suomen Karjalassa syntyneen sukupolven, joka joutui - jotkut kahdestikin - jättämään kotikon- tansa sotakoneiston vyöryessä rajan yli, on syytä menetellä toisin kuin isämme: on kerrottava lapsillemme ja lastenlapsillemme ja heidän jälkeensä tuleville sukupolville varsinkin niistä, usein vaikeista, kokemuksista, joita siviiliväestöllä oli evakkomatkoillaan sotien aikana, vihollisen uhatessa maan itsenäisyyttä. Ehdotin Koivisto-juhliilla Saarenpään-Hyttölän kyläkokouksessa Munkkiniemen yhteiskoululla heinäkuun lopulla, että nyt vielä, kun joitain muistikuvia sentään on Koivistolta pikaisesti lähtemään joutuneilla mielessä säilyneinä, kaikki, jotka suinkin pystyvät, noudattaisivat serkkuni ja veljeni esimerkkiä ja panisivat mahdollisimman tarkkaan paperille muistonsa noista päivistä ja jättäisivät ne lapsil-

Itse en kuullut kuin salaa oman isäni, Johannes Pielan, muistelevan sotakokemuksiaan.

lensa muistoina säilytettäväksi. Ja jollei kynä enää pysy muistelijan kädessä, tulisi antaa jonkun nuoremman kirjoittaa kokemukset muistiin. Ettei lasten tarvitsisi myöhemmin harmitella, "kun ei tullut isän tai äidin elinaikana asiasta kysyneeksi". Itse olin ensimmäiselle evakkomatalle lähtiessä vielä niin pieni, etten siitä voi muistaa kuin kylmyyden. Toisella kertaa on muistoihini jäänyt vain tiikusade Saarenpään satamassa laivaan noustessa ja harmi siitä, että pihlajan oksille veljen kanssa piilottamamme laivat paljastuisivat vihollisille syksyn tultua. Pakomatkan ajalta muistan vain ennen Perniön asemalle saapumista ajatelleeni: Mitä tahansa muuta,

kunhan ei tätä! Silloin ajattelin niin. En enää.

Äitini Impi Piela, kuten toivottavasti moni muukin aikalaisensa, kirjasi (arvatenkin yön tunteina, kun muulloin ei hänellä suuren lapsilaumansa vuoksi ollut aikaa) pieneen mustakantiseen vihkoon kosmoskynällä evakkoajan kokemuksiaan, joten minulla, onneksaasti kyllä, on ensi käden tietoa noilta ajoilta. Jotkut ovat ehkä porvoalaisen Karvosen sisarusparven tapaan jälkeensä dokumentoineet videolle kaikki ne paikat, joissa he aikoinaan joutuivat asumaan evakossa ollessaan. 50-luvun puolivälissä 3000 m esteissä Oslossa ennätyksen juossut Pentti Karvonen kertoo muun muassa, että hänellä nuoruudessa oli 13 eri opettajaa noin 8 eri koulussa. Video ansaitsisi tulla näytetyksi television dokumentisarjoissa.

Siviiliväestön kokemukset sotien aikana - tämän todisteen me olemme velkaa lapsillemme.

Olemme muistomme velkaa myöskin Suomellemme. Naapurissa on eletty aikaa, jolloin esimerkiksi maan tietosanakirjaa on jouduttu tuon tuostakin "uu-

distamaan", kun on "kirjoitettu historiaa uudelleen" poistettaessa tietokirjan sivuilta "epähenkilöinä" ihmisiä, joita muka koskaan ei ollut elänytkaan maassa, ihmisiä, jotka saattoivat aiemmin olla korkeissakin asemissa ennen joutumistaan epäsuosiin. Eikähän meidän tarvitse varmaankaan mennä merta edemmäs kalaan ar- maassa isänmaassamme, ett- eikö täälläkin olisi joskus ainakin yritetty kirjoittaa kansan koke- muksia kulloiseenkin tilanteeseen sopivampaan sävyyn. Siksi on tärkeää, että karjalaisen siirtö- väen kokemat ajat ovat kirjallisessa muodossa tulevien tutkijoidenkin saatavilla. Samaan päämäärään tähtäävät karjalaiset kylä- ja sukukirjat. Ne kertovat, miten Karjalan kylissä asui jo satoja vuosia sitten suomalaisia sukuja, perheitä lapsineen, omine tapoineen, viljellen maata, rakentaen, käyden kauppaa, kalastaen ja kyntäen meriä. Ihmisiä, jotka harjoittivat uskontoaan ja puhuivat omia suomen (ja ruotsin) murteitaan.

Tämän todisteen me olemme velkaa maallemme.

Martti Piela

Karhulan ja ympäristön koivistolaiset Kotkan Meripäivillä

Heinäkuun ensimmäisenä viikonloppuna vietettiin Kotkassa Meripäiviä. Tänä vuonna tuli 50 vuotta ensimmäisistä Meripäivistä.

Kyseessä oli siis juhlavuosi. Juhlat alkavat aina torstaina perinteisellä meripäivä-paraatilla. Tänä vuonna siihen osallistuvivat myös Karhulan ja ympäristön Koivistolaiset, jotka marssivat samassa samassa ryhmässä saaristolaisien kanssa. Saaristolaisiin kuuluivat mm. Seiskari, Lavansaari, Tytärsaari,

Haapasaari ja Suursaari.

Olimme näyttävästi esillä kulkueen alkupäässä Jorma Jackin kantaessa koiviston lippua. Kulkueessa nähtiin myös hienot Koiviston naisten- ja miesten kansallispuvut. Kulkuetta seurasi Kymen Sanomien mukaan n. 30 000 ihmistä. Ensimmäisinä päivi-

nä sääkin suosi tätä kansanjuhlaa lämpimänä ja aurinkoisena.

Saaristolaisien Myyntikojujen ketjuun Merikeskus Vellamon edustalla liittyivät tänä vuonna myös alueen Koivistolaiset. Myytävänä oli kahvia, lohileipiä, karjalanpiirakoita ym. Myös koivistolaisia tuotteita oli tarjolla. Kiinnostus oli kohtalaista, varsinkin nuoret miehet olivat kiinnostuneita juuristaan ja saimme katsella ja etsiä kartalta heidän sukunsa pitäjiä ja kyliä. Kiinnostusta herättivät myös Koivistolta olevat vanhat postikortit ja kirjat.

Lauantai-iltana Kotkassa alkanut ukonilma koetteli meripäivätapahtumaa ja salama iski koivistolaisten myyntiteltaan romahduttaen sen. Onni onnettomuudessa, salaman isku osui yöllä ja henkilövahingoilta vältyttiin.

Kaiken kaikkiaan Meripäiville osallistuminen oli myösnteinen kokemus, ensi vuonna uudestaan.

Irja Ilmasti

Kurjet Saarenmaalla

*Teksti Tuula Kujala
Kuvat Jiivee Kurki*

Koiviston Kurkien sukuseura teki perinteisen sukuseuramatkan 18.-21.7.2012. Nyt oli kohteena Saarenmaa.

Aiemmat matkamme ovat suuntautuneet Koivistolle, Pietariin ja Petroskoihin, Laatokan ja Vienan Karjalaan, Itä-Viroon ja Latviaan. Kuljettajana ja reittioppaana toimi perinteisesti Kari Hämäläinen. Matkalaisia luotsasi sukuseuran puheenjohtaja Jiivee Kurki ja porukkaa laulatti ”sukuseuramme satakieli” Riitta Nurmi. Kurki-sukuun kuuluvia ja heidän ystäviään oli matkalla melkein täysi bussilastillinen. Monella oli mitarissa jo 80 vuotta.

Aloitimme saarikierroksemme Virtsun satamasta, josta uusi autolautta vei meidät puolesta tunnissa Saarenmaan ”kylkiäiseen” Muhumaalle. Päivittäin tässä salmessa liikennöi 28 lautavuoroa. Sää oli aurinkoinen, mutta rannalla parikymmentä tuulimyllyä pyöritti vimmatusti 32-metrisiä siipiään. Kuivastun satamassa virolainen oppaamme Anneli jo odotteli meitä. Ennen majoittumista ehdimme vielä tutustua Muhu-saaren tärkeimpiin nähtävyyksiin. Saarella ei ole yhtään kaupunkia ja vain 1600 asukasta. Muhun pääelinkeino oli ennen kalastus, nyt – turismi. Tyypillisiä saarelle ovat loputtomat, sammaloituneet kiviaidat. Miesten ollessa merellä naiset ovat hoitaneet viljelykset. Vuosisatojen kuluessa naiset ovat kasanneet pelloista nousseet tuhannet kivet kauniiksi kiviaidoiksi. Tapana on nostaa vielä vanhat veneet aitojen päälle kuivumaan seuraavan kesän juhannuskokoon komistukseksi.

Ruokokattoja ja villasukkia

Muhun saaren Liivassa on mielenkiintoinen suojeltu Koguvan perinnekyliä. Se on Viron parhaiten säilynyt kyläyhteisö. Kylä on jo 1500-luvulta alkaen ollut tyypillinen

kalastajakylä. Nykyisin kalat ovat tosin uineet paremmille vesille. Merestä ei enää nouse ankeriasta, kampelaa eikä nokkahaukea. Ravintoloissakin tarjottava kala on norjalaista lohta. Koguvan yhdessä museotalossa on asunut kirjailija Juhan Smuul, jolla ei ollut omia perillisiä. Niinpä hänen kotitalonsa pihapiireineen muutettiin Muhu-saaren ulkoilmamuseoksi. Kaikissa rakennuksissa on tyypillinen muhkean paksu meriruokokatto.

Hyvin tehtynä se on täysin vedenpitävä ja kestää parikymmentä vuotta. Monissa piipuissa oli haidanpesä. Poikkesimme piharakennuksissa ja lammassaunassa. Pihassa omena- ja kirsikkapuut näyttivät tekevän runsaan sadon. Perinnekylässä oli myös entisajan koululuokka.

*Merestä ei enää
nouse ankeriasta,
kampelaa eikä
nokkahaukea.*

Tietenkin muisteltiin omia kouluaikoja Koivistolla ja muualakin. Esillä oli perinnekeisärit. Hyvin kauniita ja värikkäitä ovat Muhun villaiset kansallispuvut kirjailuineen. Muhu-saaren naisihanne on aina ollut vankkatekoinen ja vahvajalkainen työhminen. Sen vuoksi hoikemmat neitokset käyttivät useita paksuja kirjottuja villasukkia, jotta ”pääsisivät naimisiin”. Seinille ripustettujen suuritöisten seinävaatteiden suosikkiaihe näytti olevan virolaisten kansalliskukka

Meriruokokatto on vedenpitävä ja kestää parikymmentä vuotta.

Yhteiskuvaa ottaessamme nopeimmat Kurjet olivat jo ”lentäneet tiehensä”.

– ruiskaunokki. Ennen vanhaan myös viimeiselle matkalle lähtevien ”puupaltoon” päälle haetaan laitettiin tällainen kirjottu peitto.

Illan suussa ajoimme 3,5 km pituista pengertietä Muhulta Saarenmaalle. Majoituimme hiljaiseen kartanotyliseen vierastalo Tahulaan. Illallisen jälkeen Kari vei porukkamme vielä keskustaan katsomaan oopperaviikon iltameininkiä. Kierroksen jälkeen yöpaikkamme tuntui entistä hiljaisemmalta, mutta aamulla meidät herätti 160 moottoripyöräilijän letka, kun se pörräsi melkein ikkunan alta treffeille saaren pääkaupunkiin Kuresaareen.

Saarenmaan maaseutu on aarteita täynnä

Aamiaisen jälkeen oli ohjelmassa maaseutukierros. Saarenmaahan on Viron suurin saari ja sen luonto on hyvin omaperäinen. Dolomiit-

tikiveä, katajia ja paljon kasveja, joita ei tapaa missään muualla. Siellä koiranputketkin ovat keltaisia ja päivänkakkarat taivaansinisiä. Ennen sotia saarella oli 60 000 asukasta, mutta puolet on muuttanut pois. Oppaamme mukaan nykyisin Saarenmaalla asuvat vain köyhät ja upporikkaat kesävieraat. Onpahan yksi sukuumme kuuluva julkkiskin valinnut Saarenmaan kesäpaikakseen. Saarella on 6000 lehmää. Punaruskeat ovat alkuperäisiä saarenmaalaisia ja musta-valkoiset ammut tuotuja. Saarenmaan lehmien maito on kuulemma niin terveellistä, että naiset kylpevätkin siinä.

Sörven niemi on Saarenmaan eteläisin 40 km pitkä niemi. Rannat ovat upeita, laajoja hiekkarantoja. Paikoitellen on kasaantunut paksu kerros meren silottamia kiviä. Jämäjän kirkon luona on hautausmaa, joka on aivan vesirajassa. Kunnan syysmyrskyllä aallot

joskus huuhtelevat osan vainajista meren kylmään hautaan. Sörven niemellä on myös mielenkiintoinen sotamuseo. Stebel oli neuvostoarmeijan johdon observatorio, joka oli naamioitu tuulimyllyksi. Armeijan 300-miehisen johdon asunnot oli sijoitettu kahteen kerrokseen maan alle piiloon. Valitettavasti ne olivat nyt osittain veden peitossa, joten emme päässeet tutustumaan niihin. Näimme tällä kierroksella myös erikoisen sotilashautuumaan ja muistomerkin. Tehumardin yötaistelu oli II maailmansodan verisimpiä taisteluita Saarenmaalla. Tehumard oli 8. lokakuuta 1944 taistelukenttänä, kun natsijoukot ja neuvostoarmeija ottivat yhteen. Täällä sukeltajilla onkin mielenkiintoista tutkittavaa, sillä alueella on veden alla useita sodanaikaisia aluksia ja alas ammuttuja sotilaskoneita.

Kaali järvi

Tiedemiesten mukaan n. 700 vuotta eKr. meteoriitti on pudonnut ja muodostanut 16 metriä syvän, pyöreän lammen. Kaalin vesi on samean vihreää. Kaalin kapasissa söimme perinteisen maalaisaterian – villisikaa ja hapankaalia. Palanpainikkeeksi oli saarenmaalaisista sahtia. Kansantanssiryhmä esiintyi meille ruokailun lomassa paksuissa villisissä kansallispuvuissa. Oppaamme kertoi, että naisten kansallispuvun paksut villasukat ovatkin kunnan pässin pötkimät sukkahousut. Meillä oli lämmin jo hellevaatteissakin! Ja Saarenmaalla kun oltiin, laulettiin Riitan johdolla tietysti se

Porukkamme ahtautui sen paripulpetteihin ja juttu luisti.

Georg Otsin tunnetuksi tekemä Saarenmaan valssi suomeksi.

Tuoksuja ja tuulimyllyjä

Kolmannen päivän ohjelmassa

Kaali järv eli kansan suussa ”Pohjaton lampi” on erikoinen geologinen luonnonilmiö Saarenmaalla.

oli Saarenmaan pohjoisrannikon nähtävyyksiä. Tutustuimme saippuan valmistuksen saloihin virolais-englantilaisen yrittäjäperheen luomutilalla Good Kaarmassa.

Siellä monenmoiset hyvän-tuoksuiset saippuat, öljyt ja rasvat sujahtivat porukkamme kaskeihin kotiin viemisiksi. Anglan tuulimyllymäellä näimme monta toimivaa tuulimyllyä alkuperäisellä paikallaan. Ennen Saarenmaalla sanottiin, että köyhän miehen mökissä on kaislakatto, mutta vauraan talon pihalla on tuulimylly. Ennen sotia Saarenmaalla oli yli 1000 tuulimyllyä. Nykyisin vain muutama jalkamylly jauhaa saarelaisten uudisviljoja. Saarenmaan herkullinen makeanhapan ruusleipä onkin yksi saaren symboleista. Anglansa kävimme myös paikallisesta kelta-harmaasta dolomiittista rakennetussa talossa, jossa esiteltiin vanhoja työtapoja.

Pangan rantatörmä Mustjalan-Leisin maantiellä on Saarenmaan suosituimpia nähtävyyksiä. Pyöreämuotoinen 21 m korkea dolomiittikivinen Panga putoaa jyrkästi hyiseen mereen.

Siinä on kolme eriväristä kerrostumaa. Kaiteita ei ole, varoiteli Anneli-oppaamme. Niemen peittää hyvin hoidettu nurmikko, joka näytti olevan suosittu piknikpaikka. Niemellä kasvaa myös ihmeellisiä tuulen tuivertamia kakkärämäntyjä ja katajia. Auringossa välkkyvän lahden takana 12 km päässä siintää Hiidenmaan saari. Mäntyjen suojassa joimme perinteiset piknikkahvit, jotka Kari-kuljettajamme oli keittänyt sillä välin, kun me kolusimme Pangan jyrkänteitä, kuka kontaten, kuka keppien varassa.

Kristallikruunut teltassa

Kuussaaren (ent. Arensburg) piispanlinna on rakennettu jo 1200-luvulla. Se on kaupungin sydän vallihautojen ympäröimässä saarekkeessa. Oopperajuhlien takia emme päässeet linnan koti-seutumuseoon. Kuussaaren kau-

niisti remontoitussa kylpyläravintolassa Kuursaalissa nautitun illallisen jälkeen suuntasimme piispanlinnan vallihautojen toiselle puolelle Kuussaaren Oopperajuhlille. Linnan siltaa pitkin

Tanssijat saivat vedettyä muutaman ”Kurkeakin” mukaan tanssin pyörteisiin

sipsuttelivat kanssamme pitkiin hameisiin ja piikkareihin sonnustautuneet paikalliset ladyt. Vastamme tuli myös Viron entinen presidentti Arnold Rüütel Ingrid-puolisoineen. Olimme sovittaneet matkamme tarkoituksella heinäkuulle, jolloin on ”Saarenmaa Ooperipäevad 2012”. Suomalaisen Karita Mattilan gaalakonsertti oli kuitenkin myyty loppuun. Mutta ei hätää. Karitaa voi kuunnella koto-Suomessakin. Saimme koko porukalle liput moskovalaisen oopperateatteri Helikonin tulkitsemaan Jay Reisen ”Rasputin”-esitykseen. Piispanlinnan pihalle oli pystytetty jättiteltilta. Nousevan katsomon sadat tuolit oli päällystetty valkoisella kankaalla ja kristallikruunut loivat telttaan tsaarinajan tunnelmaa. Korkeatasoinen esitys päättyi mystisen Rasputinin mykistävään murhaan. Aplodit kestivät pitkään.

Kotiin palatessakin paljon mielenkiintoista nähtävää

Lähtöaamuna aamupalan jälkeen starttasimme taas Kuivastun lautasatamaan ja sieltä tutulla lautalla Virtsuun mantereelle. Koska ai-

Neuvostoaikana kaupunki oli eristetty piikkilangalla muusta maailmasta, sillä siellä oli ydinsukellusvenneiden valmennuskeskus. Paldiski on viime vuosina kovasti kaunistunut. Neukkuajasta muistuttaa enää muutama röttelö. Yhteiskuvaa varten yritimme kokoontua rannalla, mutta nopeimmat Kurjet olivat jo ”lentäneet tiehensä”.

Rannalla monet tekivätkin mielenkiintoisia löytöjä. Paldiskin neuvostoaikaisista ”muistomerkeistä” voi kohta vain lukea historian lehdiltä.

Pian näkyikin jo edessämme Tallinnan tuttu silhuetti. Kirkontornien rinnalle on viime vuosina noussut monta tötteröä ja tallinalaisten vihaama ”Stalinin hammas”. Satamassa teimme vielä ne tärkeät tuliaisostokset. Suomalaisen viinaralli näyttää jatkuvan. Moni henkilöauto lastattiin täyteen viimeistä lokeroa myöten. Enää ei Suomi-pojalle riitä ostoskärry, vaan pitää tuoda koko lavallinen! Laivan buffet-pöytä odotti jo ryhmäämme. Viimeisten astuessa Reisisadaman terminaalin putkeen alkoi sataa. Sää olikin suosinut meitä koko matkan ajan. Sateenvarjo piti kaivaa esiin vasta saapuessamme Helsingin satamaan.

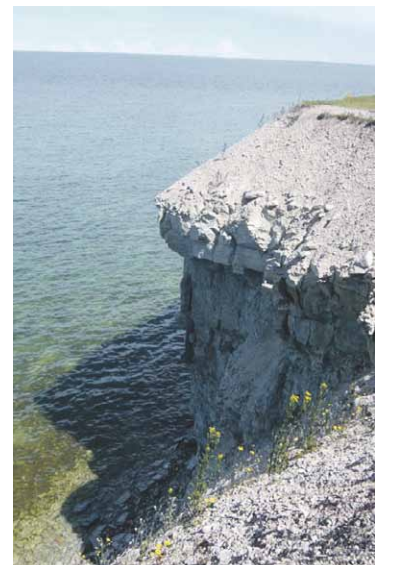
Pienistä kommelluksista huolimatta, niin bussille kuin reissajillekin, matkamme oli onnistunut. Koiviston Kurkien sukuseura teki jälleen kerran ikimuistettavan matkan aurinkoiselle Saarenmaalle. Suuret kiitokset ja terveiset kaikille matkaan osallistuneille! Erytiskiitokset kuljettajallemme Kari Hämäläiselle, joka oli asian-tuntevasti järjestänyt porukallemme mielenkiintoisen matkareitin ja antoisat retket. Ratin takana hän onnistui myös kiertämään kaukaa kaikki uhkaavat sadepilvet. Myös Kurki-suvun oma laulukirja tuli matkan varrella laulettua läpi. On aina ilo reissata laulavien Kurkien kanssa. Nägemiseni!

Sörven niemi on Saarenmaan eteläisin 40 km pitkä niemi, jonka kärkestä voi tiiraila Latvian puolelle.

Luomutila Good Kaarman tuotteisiin käytetään mm. paikallisia yrttejä, terveellistä meren mutaa, tervaa ja hunajaa.

21 m korkea dolomiittikivinen Panga putoaa jyrkästi hyiseen mereen.

Onnitteluit' ja muistamissii'

Kevään ylioppilaat Kemiön saaren lukiosta.
REBECCA SJÖHOLM ja MINNA MOLLGREN.

Tyttöjen isoäiti Kaisu Sjöholm os. Hoikkala Humaljoelta.

HELVI MARIA KIVISTÖ
os. Karvanen s. 15.9.1912
Koivisto, Härkälän kylä.
Täyttää 100v., Helsinki.
Ei vastaanottoa

Porin Suomalaisesta Lukiosta kirjoittivat ylioppilaiksi keväällä 2012
NIILO JA ALEKSI AHO

Poikien äidin äijä (isoisä) oli Julius Hilksa Koiviston Härkälän kylästä (AlaMikko)

Tällä palstalla julkaisemme onnitteluja.
Aineisto digitaalisenä otsikolla: Koiviston viesti/onnittelut, sähköpostitse osoitteeseen: studio@salokanneltoivonen.fi.
Muussa tapauksessa, aineisto: Studio Salokannel & Toivonen, Hämeenkatu 5, 15110 Lahti.

Kuvien lähetyksellä omalla vastuulla. Kuvat palautetaan vain jos mukana on osoitteellinen kirjakuori postimerkkeineen.

Tääl' tapahtuu

Vatnuorin kyläyhdistyksen syysretki

Bussiretki Turkuun ja lähiympäristöön la- su 27-28.10.2012

Lauantai 27.10.

- Lähtö Pornainen 08:00, Helsinki 09:00
- Lounas Piikkiö, Tuorlan majatalo
- Turun merikeskus (meriaiheinen näyttely)
- Suomen Joutsen (mikäli aikaa riittää)
- Iltamat Karjala-talolla (Turun ja ymp.koivistolaiset) keittotarjoilu ja tanssit
- Yöpyminen 2hengen huoneissa Aurajoen Bore-hostellilaivassa (saunomismahdollisuus)

Sunnuntai 28.10.

- Aamupala laivassa
- Tuorlan planetaario ja observatorio
- Lounas Piikkiö, Tuorlan majatalo
- Paluumatka Paimio-Sauvo-Karuna / Mustio-Billnäs -reittiä (matkalaisten kiinnostuksen mukaan)
- Paluu Pornaisiin noin klo 20.

Bussiin mahtuu 40 ensimmäistä ilmoittautunutta. Ilmoitathan, jos tulet mukaan bussiin matkan varrelta. Turun suunnalta tulevat pääsevät mukaan omalla kyydillä.

Kyläyhdistyksen tukema hinta on 110 €/ hlö. Matkalla nautittavat kahvit ja mahd. iltapala laivalla eivät sisälly hintaan. Turkulaiset (ilman kuljetusta) 90 €. Ilman bussikuljetusta ja majoitusta 60 €.

Ilmoittautumiset 30.9. mennessä
Päivi Rikkola 040 509 1549 / paivi.rikkola@kotikone.fi
Lisätietoa retkestä:
Jorma Kallonen 0400 834 723 / jorma.kallonen@nic.fi

Matka tulee vahvistaa ja maksaa syyskuun aikana
Vatnuorin kyläyhdistyksen tilille:
FI93 1210 3000 0638 81, NDEAFIHH.

Tervetuloa joukolla mukaan!
Vatnuorin kyläyhdistys ry:n hallitus

Koivistolaiset ja Kiiskiläiset

Kiiskilän kylätoimikunta on toimittanut uuden kirjan kylästä ja kyläläisistä nimeltään Perinteiden Kiiskilä.

Hintaan 30€ + postituskulut

Myös aiempaa kirjaa (Ko kiiskiläläiset läksiit evakkoo) on saatavana 10€ + postikulut

Tilaukset ja tiedustelut
Martti Kurki puh. 050 301 3528

Turun ja Ympäristön Koivistolaisten syksyn toimintaa

Kajuuttailta tiistaina 16.10.2012 klo 17.00 alkaen
Hannu Seppinen kertoo suvun ja sukunimen merkityksestä Koivistolla 1700-1800-luvuilla.
Hannu Seppinen kertoo la 20.10. klo 14.00 Kajuutassa Karjalaisten talolla Itäpellontie 2. suvun ja sukunimen merkityksestä Koivistolla 1700-1800-luvuilla. Tähän tilaisuuteen ovat kaikki muutkin kuin Turun ja Ympäristön Koivistolaisten jäsenet tervetulleita.
Iltamat lauantaina 27.10.2012 klo 17 Kajuutassa Itäpellontie 2 Ohjelmaa ja pientä purtavaa. Pieni maksu ruokailusta.

Ilmoittautumiset 13.10 mennessä
Riitta Pohjanuomalle 050-5579134

Koivisto-Säätiö jakaa avustuksia ja stipendejä

Niitä ovat oikeutettuja hakemaan henkilöt, jotka asuivat v 1939 tai v. 1944 Koiviston kunnassa tai Koiviston kauppalassa ja heidän jälkeläisensä. Hakemukset on toimitettava lokakuun 31. päivään mennessä osoitteella: Koivisto-Säätiö, c/o Pertti Hoikkala Vanha Veckjärventie 11, 06150 Porvoo.

Avustuksia ja stipendejä voidaan myöntää erilaisiin tarkoituksiin, jotka koskevat Koivistoa, koivistolaisuutta, Koiviston historiaa, Koivistoa koskevaa kirjallista työtä, taidetta, taloudellista ja henkistä kulttuuritoimintaa, sekä elinkeinoihin, maatalouteen, merenkulkuun, laivanrakentamiseen, kalastukseen, satamatoimintaan jne. liittyvien perinteiden ja tapojen tutkimiseen ja julkaisemiseen.

Opintoavustusta myönnetään korkeakouluissa opiskeleville. Muita avustuksia voidaan myöntää erikoistapauksissa.

Hakemuksissa pitää selvittää:

1. hakijan nimi, syntymäaika ja -paikka, hakijan omakätinen allekirjoitus.
2. todistus koulusta jossa opiskelee.
3. vanhempien ja esivanhempien nimet niin pitkälle, että heidän koivistolaisuutensa voidaan todeta ja missä kylässä he asuivat vv. 1939 ja 1944.
4. pankkitiedot, minne mahdollinen avustus voidaan lähettää.

Hakemuksen liitteenä tulee olla virkatodistus, josta selviää hakija ja hänen vanhempansa.

Opintoavustusta Koivisto-Säätiöltä voi saada vain yhden kerran. Myöhästyneitä hakemuksia ei käsitellä.

Kirjattuina lähetettyjä anomuksia ei noudeta postista.

Koivisto-Säätiön hallitus

KOIVISTON AUTO

www.koivistonauto.fi

Tilausajot ja Ryhmämatkat
18-50 paikkaisilla autoilla

TtMATKAT OY

Tapani Teikari
Pornainen
+358(0)408291824
tapani.teikari@ttmatkat.fi
www.ttmatkat.com